

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 283 (3415) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

„Visszatérésének ötödik évfordulóján köszöntöm Kassát és népét, amely tőlünk soha el nem szakadt, mert mindig magyar volt és magyar marad“

Kállay Miklós miniszterelnök és Serédi Jusztinián hercegprímás Kassa ünnepén

Rákóczi városában ezen a borongós novemberi napon ismét örömmel hirdetnek a kassai Dóm öreg harangjai. A város felszabadulásának öt éves évfordulóját ünnepli a város és vele ünnepel lélekben az egész ország. Ennek szimbóluma az, hogy Kállay Miklós miniszterelnök a kormány tagjainak és a kormányzópart képviselőinek élén ma megjelent a város falai között, elvitte a nemzet szeretetét és ragaszkodását az ünneplő városba. Van abban valami sorsszerű, hogy Komárom, Ungvár, Beregszász és Kassa felszabadulásának évfordulóját azokban a napokban ünnepeljük, amikor a második világháború legvéresebb csatái előtt áll a világ, amikor népek, nemzetek sorsa hosszú időre eldőlt, amikor a hazugság éppen ezért nem kisebb acsarkodással dolgozik a földön. Ezek a magyar városok most mutatják meg, hogy húszéves elnyomás ellenére is megmaradtak magyarnak és jöhetnek történelmi megpróbáltatások, ezt a fajtat, ezt a lelket megölni nem lehet...

Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás Kassán

Kassáról jelentik (MTI.): A kassai főiskolákon működő Emericana szerdán délután a vármegyeházán díszgyűlést tartott, amelyen Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás is felszólalt. Rámutatott arra, hogy Krisztus egyháza kezdettől fogva felkarolta és fejlesztette a különböző kulturális és vallásos egyesületeket. Különösen nagy gondot fordított mindig az ifjúsági egyesületekre, mert tudta jól, hogy a katolikus ifjúság az egyháznak és a hazának jó igérete.

Visszont gondoskodik, hogy a katolikus ifjúság távolmaradjon olyan szervezetektől és ne működjék együtt olyan szervezetekkel, melyeknek célja a vallásosság és az igazi értelemben vett hazafiaságnak támadása vagy felforgatása. A katolikus ifjúságnak a katolikus egyesületekben van a helye.

A hercegprímás azután a diákoktól emlékezett meg, melyeket az állam és a társadalom jóindulattal támogat. Megköszönte azt a buzgóságot, melyet az ősi város és minden lakosa mutat a mozgalom érdekében.

Díszelőadás a Palota Mozgóban

Kassáról jelentik (MTI.): Szerdán este a Palota-mozgóban díszelőadás volt. A mozgósínházat teljesen megtöltötte a közönség, melynek soraiban helyet foglaltak a város vezető személyiségei is. Molnár Sándor dr., a nemzetvédelmi propagandaminisztérium kulturális osztályának vezetője bevezető beszédében megemlékezett Kassa város visszatérésének ötödik évfordulójáról.

Kassáról jelentik (MTI.): A felszabadulás ünnepére Kassára érkezett a miniszterelnök Bornemissza Géza iparügyi miniszter, Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter. Antal

gelyffy András, Pataky Tibor államtitkárok és több más vezető miniszteri tisztviselő társaságában.

A miniszterelnök a kormány tagjaival a Lél motoroson utazott. A feldíszített pályaudvaron a város és megye vezetői, valamint számos felvidéki képviselő és felsőházi tag fogadta. Vitéz Schell Péter báró főispán üdvözölte néhány keresetlen szóval, majd valamennyien a székesegyházba mentek az ünnepi misére, melyet Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mutatott be nagy segédlettel. Szentmise közben Madarász István kassai megyéspüspök prédikált.

Mise után a miniszterelnök megkoszorúztatta a domban lévő Rákóczi koporsót, majd a Fő-utca egyik háza előtt elhelyezett jelképes szobrot, a hazaszeretet és áldozatkészség szobrát. Azután került sor a kassai napok legkiemelkedőbb ünnepségére, melynek színhelye a Szentkorona-tér volt a hősi emlékmű előtt. Öt évvel ezelőtt a Kormányzó bevonulásakor itt rendezték a nagy ünnepséget. Az ünnepségen megjelent Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, továbbá Kuzmich Gábor, a posta vezérigazgatója is. A Himnusz eléneklése után Szapáry Sándor, a kassai Nemzeti Színház tagja elszavalta Gyula Diáknak „Kassai ének” című alkalmi költeményét, melyet Kassa felszabadulásának emlékére írt.

Azután a miniszterelnök mondotta el beszédét.

Kállay Miklós miniszterelnök beszéde

Köszöntöm Kassát! Kassa népét és mindenkit, aki igaz szívvel van itt közöttünk. Néhány nappal ezelőtt arról beszéltem, mit jelent itt földünkön a magyar összefogó erő, annak állandó

alkotó, politikai és nemzeti eszmepontjaiból. Itt is folytathatnám ezt a gondolatmenetet, hiszen erről eleget szólni nem lehet, de Kassán, ahol minden nemzeti kérdés, avonatközta-

Beköszöntött a tél a keleti arcvonalon

Nem csökkenő lendülettel folyik a harc Kievnél — Nem lanyhult a feszültség a szovjet és lengyel kormány között — Változatlan a Szovjet álláspontja nyugati határait illetően

Moszkvából jelentik (Bud. Tud.): A majdnem kétezer kilométer hosszú keleti arcvonal kétharmadrészeben beköszöntött a tél. Északon a hőmérő igen mélyre süllyedt. A mocsarak és tavak kezdenek befagyni. A nagy szél az esős időszakban teljesen felzúzott utakat kiszáritotta. A hátakaró egyelőre vékony. Csak Kíev környékén nagyobbáru a havazás.

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): A keleti harcfronton Berlinbe érkező jelentések szerint a Krími félszigeten és a Dnyeper alsó szakaszánál a legutóbbi két napon csak helyi harcok voltak. A helyzet ezzel a legdélibb szakaszon pillanatnyilag némileg megnyugodott, úgy, hogy a németek szünetet nyertek. Nem csökkenő lendülettel folyik azonban a harc Kievnél. Ennek a harcnak közeli lefolyásáról részletek még nem érkeztek Berlinbe. Az a benyomás alakult ki, hogy jelenleg a harc azért folyik, hogy az oroszok nagyméretű áttörési kísérletének megakadályozásával lehetetlenné tegyék a hátsóbb területek való betörését. A szovjet számos új gyaloghadosztályt, valamint páncélosokat és tüzérséget vetett be. Ennek megfelelően a németek is tartalékokat vonultattak fel, hogy felfogják a szovjet rohamokat, ami részben sikerült is. Kievtől nyugatra és északnyugatra azonban, mint a hadijelentés közölte,

a németek új állásokat foglaltak el. Ezzel szemben a délnyugaton indított ellentámadás eredményes volt, mert több olyan helységet, melyet már kiűrtettek, ismét visszafoglaltak. Eközben súlyos veszteségeket okoztak a szov-

jetnek. A kievi csata — állapítják meg Berlinben — még nem zárult le, illetve még nem dőlt el. Berlinben azt hiszik, hogy a küzdelem még nem érte el tetőpontját és emiatt tartózkodnak minden közzététel.

Emigráns lengyel csapatok az olaszországi harcokban

Stockholmból jelentik (MTI.): Sztalinnak a balti államokra és más területekre vonatkozó nyilatkozatait a Newyorki Times úgy értelmezi, hogy a szovjet nem módosította álláspontját a szovjet nyugati határait illetően. Fel kell tételezni, hogy Amerika álláspontja ebben a kérdésben a moszkvai értekezlet ellenére is változatlan.

Zürichből jelentik (MTI.): A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója szerint a szovjet kormány és a lengyel kormány között a feszültség nem eny-

hült. A lengyel kormány figyelmét nem kerülte el, hogy azok a lengyel csapatok, amelyek a szovjet hadseregben harcoknál körülbelül egy hadtest létszámában nem illethetők a kommunista elnevezéssel. Londonba érkezett jelentések szerint e csapatok zöme távol áll a pártpolitikától. A londoni lengyel kormány elhatározta, hogy egyelőre egy, később pedig lehetőleg több hadosztállal részt vesz az olaszországi harcokban.

A görög nép maga dönt sorsáról

Londonból jelentik: (B. T.) Churchill szerdán az alsóházban így nyilatkozott:

Az Atlantik Tengeri Egyezmény alapelvei értelmében a görög nép maga dönt sorsáról. György görög király júliusban a rádióban beszézte, hogy mi-

helyt megengedi a katonai helyzet Görögországban szabad és általános választást rendeznek, alkotmányozó nemzetgyűlés létrehozása végett, amelyen a nemzet szabadon nyilvánulhatja akaratát.

tom magam ettől a kérdéstől és a ma politikai problémáitól is és lokálpatrióta leszek ebben a városban, mert azt hiszem, azaz leszek mindenki, aki egyszer beteszi ide a lábát és Kassának nemzetünk rendjében való elhelyezkedéséről, jövődjéről kielelem meg gondolataimat kifejezni.

Természetesen jövő nincsen múlt nélkül és a múlt fejlődése ellentétben áll a mai világ próbálkozásaival, amely mondvasinált, rögtönzött, tisztavirág-életű. Bár Kassa már második fővárosa volt Kolozsvár után a török megszállásakor kialakult keletmagyarországi végék-

nek, mégis ellentétben Kolozsvárral és más keletmagyarországi városokkal elsősorban nem politikai emporium, nem politikai gócpont volt, hanem kulturális és gazdasági helyő fejlődött ki. Egy fontos vonalnak, a Kassa-Krakkó-vonalnak egyik kezdő, illetve végpontja volt. Egy gazdag és eredeti önálló kultúra világa, egy önálló világító gazdasági emporiumnak főállomása. Ez a jelentősége már nemzetközi megállapodások alakjában is valóságává válik, mert egyezség jön létre, amely biztosítja Kassa és Krakkó között a szabad kereskedelmet.

A magyar reneszánsz gócpontja

Kassa Európa egyik legfontosabb útján fekszik, amely a Fekete tenger és a Keleti tenger között Moldován, Kolozsváron és Kassán át vezetett Krakó felé. Természetes, hogy a százados gazdasági forgalom nem maradhatott hatás nélkül az érintkezése egyéb pontjaira sem.

A gazdasági élet a tudomány művelése mellett, Kassa a Felvidék magyar reneszánszának gócpontja volt. Innen származtak a Kárpátokon túlra, akik Kassán és a hegyeken túl is

ugyanazon a módon, szinte azonos lélekkel és tudással írják, vésik márványba vagy teszik át színekbe a mérséklet és az erény érzetének pompás kifejezését.

Es gondolonk kell a vitézekre, írókra és lantosokra, akik a Kárpátokon innen és túl ugyanannak a keresztényességnek és humanizmusnak voltak a bajnokai és szószólói és akiknek hányatott élete oly sokszor kanyargott a déli, északi és keleti Kárpátok hólepte bérében.

Mit jelent az a húsz év...

Kassának ez a röviden összefoglalt múltja és ennek jelentősége szabja meg ennek a városnak életét és jövőjét. Mit jelentett amellett ami itt van, itt volt és itt les, az a húsz év, ami elmúlt? Gieka is járt itt, megállta itt, közöttünk a hegyeket, egy pár évig ez ez semmit sem jelentett az ittlakó népek sorsára és nem változtatott Kassa helyzetén, de mégis életre hívta Mátyás fekete hadseregét és előkészítette ezzel nagy uralmát. Most leromboltak néhány szép régi palotát, néhány nagyon csúnya házat építettek helyébe. Ennyi nyomot hagytak itt. Rossz emléket, sajnos, annál többet, de mindez elmúlik, de az ONCSA házak, amelyek most fogunk felavatni itt a város határában, azok nem mulandók, azok jelképek, itt maradnak örökre és nem múlik el soha az a gravitáció, az a kibatás, amit ennek a városnak a múltja, jelene és jövője jelentett az ország határain belül.

LEGYEN ZARANDOKHELYE A MULT TISZTELŐINEK

Most, itt ötvenes évszázadunkban, a kultúrának, a tudományoknak, a szellemi felsőbbeknek, a katonai erőknek méltóságát ünnepe zajlik le Kassán. Senkit sem bántva, senkit sem provokálva, ünnepeink ma itt, mert kiállításunk anyaga gazdagabb, mint bárkié lehet Közép-Európában, hogy társadalmi egyesületünk oly lelkes munkát végez, hogy itt rend és nyugalom van, a háború ötödik évének minden megpróbáltatása között, hogy ez a város, amely annyit ezanvedett és oly nehéz időkben tért vissza, hogy még a maga életét felépíteni is egy nagy teljesítményt jelent, az ma itt egy szép, gazdag ünnepélyt rendez és azt hiszem, nem hánthat senkit, senki érzékenységét nem sértheti, mert hiszen a magasabb kultúra, a ma-

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható

a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

magyar nemzeti, gazdasági és kulturális törekvéseknek. A visszatérésnek ötödik évfordulóján köszöntöm a visszatérte Kassát és népét, amely tőlünk soha el nem szakadt, mert mindig magyar volt és magyar marad.

ÜNNEPSÉGEK KASSAN

A nagy lelkesedéssel fogadott, nagyhatású ünnepi beszéd után Tarczal Gusztáv mondott beszédet a kassai öslakosság nevében.

Utána Bornemisza Géza iparügyi

Mozik műsora:

APOLLÓ: Szerlem a vérpadig.
BELVÁROSI: Szeptember végén.
CASINO: Borgia Lucrécia.
KORONA: Föltékenység.

miniszter megnyitotta az országos művészeti múzeumot, Kuzmich Gábor pedig a kassai bélyegkiállítását.

A miniszterelnök és a kormány tagjai, valamint a hercegprímás résztvett az ONCSA házak felavatásán is.

Interpelláció a Házban a szociáldemokrata párt szervezkedéséről

Kállay miniszterelnök válasza a felszólalásra

A Budapesti Ertesítő jelenté: A képviselőházban Serényi Miklós gróf, Tár Imre, Zimmer Ferenc, Csóor Lajos, Bassay Károly, Palló Imre és Pándy Antal nem fogadta el a nemzetgazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorúbb büntetéséről szóló javaslatot. Ezután áttértek az interpellációkra.

Az interpellációk során Vajna Gábor a szociáldemokrata párt és a szakszervezetek feloszlátását, valamint a levontköteles ifjúságnak a szakszervezetekből való kitalítását kérte a kormánytól.

Kállay Miklós miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a szociáldemokrata párt és a szakszervezetek feloszlátására vonatkozó javaslatot nem teheti magáévá, mert alkotmányos országban minden párt szabadon tevékenységét, míg az ország

rendjével, a közérdekkel és a nemzeti célokkal szembe nem kerül és a nemzeti célokat nem veszélyezteti. Minden tekintetben vigyázni fog azonban arra, hogy semilyen párt működéséből az országra és annak érdekeire veszély ne következhesék. Ami a másik interpellációt illeti, a levontköteles ifjúságnak minden pártmozgalomtól távol kell lennie. Ha olyan szakszervezetekben van, amelyek azt a veszélyt rejtik magukban, hogy neki nem megfelelő befolyás alá kerül, az érvényben lévő szigorú utasításnak megfelelően az ifjúságot ezektől távollattják és a levontkötelesek működésében semmiféle káros befolyás nem érvényesülhet. A Ház a miniszterelnök válaszát tudomásul vette. Az ülés hat órakor ért véget.

Helyzetjelentés a város október havi adózási és közlelmézési eseményeiről

Nagyvárad, november 11. A város törvényhatóságának közigazgatási bizottsága csütörtökön délelben tartotta Hlatky Endre dr főispán elnöklété mellett havi rendes ülését.

Napirend előtti a főispán üdvözölte Kovács Nagy Pál rendőrfőtanácsost, a nagyváradj rendőrség új vezetőjét, aki első ízben jelent meg a közigazgatási bizottság ülésén.

Az ülés első pontjaként a polgármester jelentését ismertették a város közigazgatásának elmúlt havi állapotáról.

A jelentés első részében az adózási helyzetével foglalkozik. Az adóhivatali pénztárba befolyt egymillió 104 ezer 259 pengő tőkében, behajtási illetékben pedig 13,620 pengő. A fogyasztási adónál a bevétel általában az előirányzatnál több volt, lényeges csökkenés tapasztalható a szesz, sör és hús-fogyasztási adópótlékban és különösen az ebéd és bárcadíjban.

Liszt, cipő, fa...

A legfontosabb része a polgármesteri jelentésnek a város közlelmézési helyzetét tárgyaló fejezete. A közeledő tél küszöbén különösen a tűzifa kérdés érdekli a város lakosságát, ezen a téren azonban javulást nem tud felmutatni a polgármesteri jelentés. Ami az egyes cikkeket illeti, október hónapban a helyzet a következő volt:

KÖZELELMÉZÉS

Liszt Az október hónapban kiutalt liszt-

mennyiség 8245 q, amelyből nullasliszt 2250 q, kenyérliszt pedig 5995 q volt. A kiutalt mennyiség a szükségletet fedezte.

Petroléum

A város október hónapban 30.000 kg petroléum kiutalásban részesült, vagyis 7500 kg-al többet kapott, mint az előző hónapban. Ennek következtében a világítási petroléum fejadagját 2 literre emelte fel. Ipari petroléumkiutalást a kérelmek bevizsgálása mellett, az előző hónapival szemben csaknem azonos mennyiségben utaltunk ki.

Cipő

Október hónapban kiadtunk 603 pár mértékutáni, 623 pár kész lábbelire szóló, továbbá 1247 pár fejelésre s 4235 pár talpalásra szóló utalványt.

Cukor

Fejadag szerinti fogyasztásra október hónapban 60.1000 kg cukrot utaltak ki. Ez a mennyiség a szükségletet fedezte.

Tej

Október hónapban az OMTK helyi kirendeltsége az 5 éves aluli gyermekeket és a féldíón túl lévő terhcsanyákat látta el tejjel. Kiadott a hivatal a fentiek részére 3458 db tejjegyet. A tejjegyekre a kirendeltség készlet hiányában csak 3 dl tejet tudott kiszolgáltatni. Az OMTK-ban szóló tejjutalványokom kívül a közlelmézési hivatal a kirendeltség részére az előző hónapban kiadott 3540 tejjutalvány engedélyt

s ezeket október hónapra is meghozszabhatta.

Sertés és zsiradék

A város zsiradékszükséglete október hónapban 25.000 kg-t tett ki. Városi közfogyasztásra október hónapban 54 darab sertést vágta le. Valamennyi magánvásárlásból származott. A miniszterium kiutalt október hónapban 1000 kg. sószalonát, 20.000 kg margarint és 2500 kg sertészsírt. A levágott 54 db sertésből kitermeltek összesen 1111 kg. zsirt, mely mennyiségből a 8040-1941. M. E. sz. rendelet értelmében 162 kg. zsirt kellett beszolgáltatni. Október havában beérkező zsirmennyiségből a város zsiradékszükséglete fedezhető volt.

Tűzifa

Október hónapban a tűzifa ellátás terén az előző hónapban észlelt nehézségek továbbra is fennálltak, sőt a téli időszak beálltával még fokozódtak. A város területére cca 20.000 ürméter tűzifa érkezett. A város részére megállapított tűzifakeresetből, 240.000 ürméterből, a múlt hé végéig jóvá lett hagyva 200.000 ürméter és ebből 80.000 ürméter nyert kiszállítást. Október hónapban már a közlelmézési lapra adták ki a kereskedők a tűzifát és pedig a felhívású lapokra háztartásokként 1 q-ot. A kék és piros színű lapok ra szemet szolgáltatnak ki.

Ezután az egyes ügyosztályok jelentésére került sor.

Uj állásokba vonultak vissza a németek Kievtől nyugatra és északnyugatra

Német repülőgépek újból bombázták Nápolyt

Berlin. (MTL.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A Krim-félszigeten kedden csak helyi harcokra került sor. Perehoptól délkeletre román kötelékek ellentámadással visszafoglaltak egy átmenetileg elvesztett magaslati területet. A Dnyeper arcvonalon a Cherason hídfő ellen intézett ellenséges támadások Dnyepropetrovsktól dél-nyugatra és Krivojrogtól északra megzúsultak. A haditengerészet biztosító járművei a közül a nyolc ellenséges jármű közül, amely megkísérelte behatolni a Dnyeper torkolatba, hatot elsüllyesztettek, kettőt pedig zsákmányoltak. A kievi harci területen a rossz időjárás ellenére is szünet nélkül folytatódta a széles arcvonalon nagy erővel rohamozó ellenséggel az elkecsereedett harcok Kievtől nyugatra és északnyugatra csapataink túlnyomó ellenséges erők megismétlődő áttörési kísérleteinek elhárítása közben új állásokba vonultak vissza. A várostól délnyugatra eredményes ellentámadásunk során súlyos páncélos harcok dultak. Negyvenöt bolsevista páncélost megsemmisítettünk és sok elvesztett helységet visszafoglaltunk. A szovjet Szmolenszktől északnyugatra is folytatja támadását. Néhány helyen még folynak a betört ellenséges erőkkel a harcok, más betörési helyeket azonban ellentámadásokkal újból megtisztítottunk. Nyeveljől délre kedden is heves harcokra került sor, amelyekben a bolsevista csapatokat ellentámadással kiinduló állásaikba vettük vissza. A Brandenburg—Westfalai 8-ik páncélos hadosztály *Pröbliche* ezredes vezetése alatt és a *Saurpflug* ezredes vezetése alatt álló brandenburgi 68-ik hadosztály különös elismerést érdemel a keleti arcvonal déli szakaszán folyt súlyos harcokban teljesített kitűnő harci cselekményeiért.

A délolaszországi arcvonalon a Voltornótól nyugatra folyó védekező harcok nem csökkenő hevességgel folynak. A magaslati állásaink ellen nagy brit és északamerikai erőkkel újból és újból megismételt áttörésre irányuló támadásokat az elhárító küzdelemben véresen visszavertük. Lendülettel ellentámadásunkkal elreteszeltünk, illetve megtisztítottunk néhány helyi betörést és foglyokat ejtettünk.

Német harci repülőgépek nagy kötelékei szerdára virradó éjszaka újból támadták Nápolyt, az ellenséges ellátó támaszpontokat és a hajókon, valamint a kikötő rakományában telita-

lalatokat értek el. Gyenge ellenséges repülőerők nappal a megszállott területet támadták, éjszaka pedig nyugatnómet terület ellen hajtottak vég-

re támadásokat, amelyek során néhány helyen épületkárok keletkeztek. Négy brit-északamerikai bombázót lelőttünk.

Benyomult a 8-ik brit hadsereg Bisetonba

Algir. (Bud. Tud.) Eisenhower tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a 8-ik brit hadsereg benyomult a Campobassotól 25 km-nyire északra fekvő Bisetonba, a Trigno folyó déli partján. A tengerpart melletti uton pedig elfoglalták Reinot.

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A hegyi háború az angoloktól és amerikaiaktól egyre több véráldozatot követel. Az amerikai 5-ik hadsereg kötelékei újra és újra a legnagyobb erőfeszítéssel igyekeznek észak felé megvetni a lábukat. Még nem tudtak hadműveleti értékű behatolást bizto-

sítani maguknak a hegyek világában. Kedden délelőtt széles arcvonalon újból támadást intéztek az uralkodó magaslati centrumok ellen. Áttörési kísérleteik éppen olyan megvalósíthatatlannak bizonyultak, — mint amennyi áldozatba kerültek. Az angol-amerikai csapatoknak az egész arcvonalon a német elhárító veszteségek okozták a legtöbb veszteséget.

Chiasso. (Bud. Tud.) A milánói lapok szerint a Milánó ellen intézett légitámadásoknak 200 ember esett áldozatul. 1958 ház teljesen elpusztult, 4356 súlyosan megrongálódott.

Ellenőrző bizottságot létesítenek az angolszászok Olaszország számára

Amszterdam. (MTL.) A Német TI jelenti: Mint a brit híriroda a szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról jelenti, Eisenhower tábornok bejelentette, hogy a szövetségesek ellenőrző bizottságot létesítenek Olaszország számára. A bizottság feladata végrehajtani a fegyverszünet feltételeit. A brit híriroda kiegészítő jelentése szerint a bizottság helyettes elnökévé az északamerikai hadsereg részéről Jopps vezérőrnagyot neveztek ki, akinek főhadiszállása a Badoglio-kormány székhelyén van. Közvetlenül a szövetséges csapatok főparancsnokának van alárendelve. A bizottság gyakorolja az ellenőrzést Olaszország katonai és gazdasági tevékenysége felett a fegyverszüneti feltételeknek megfelelően. Eisenhower a közle-

mény szerint kifejezésre juttatta azt a változást, amely a Badoglio kormány politikai összetételét megerősíti, olasz területet azonban nem helyeznek vissza korlátlan olasz ellenőrzés alá.

Azt is közlik még, hogy a fegyverszünet után kinevezett katonai bizottság helyébe, amelynek vezetője Mc Farrene altábornagy volt, a szövetségesek most létesített ellenőrző bizottsága lép. Az altábornagy korábbi beosztását veszi át, mint Gibraltár kormányzója. A szövetségesek ellenőrző bizottsága katonai és politikai osztályból, továbbá gazdasági és igazgatási, valamint közlekedési osztályból áll. Személyzete különösen alkalmas csapatbiztonság és polgári szakértőkből áll.

További heves csaták dúlnak Bougainville körül

Zürich. (Bud. Tud.) Mac Artur főhadiszállásáról jelentik, hogy japán erősítések érkeztek Bougainville-re. A sziget körül heves csata folyik.

Genfből jelentik (MTL.): Washingtonból jelentik: A tengerészeti hivatal közli a Henley amerikai rombolónak a Csendes tengeren október közepén ellenséges torpedótalálat következtében való elsüllyedését. Október 6-án Vella la Vella sziget mellett éjszakai ütközetben a Chevalier nevű romboló a japá-

nokkal vívott harcban erősen megrongálódott és az éjszaka sötétjében köteleknek egy másik rombolójával összeütközött, kettészakadt és elsüllyedt. Az Atlanti tengeren a Borie nevű romboló örjáraton elsüllyedt.

ROATA TÁBORNOK FELELŐSÉGRE-VONÁSÁT KÖVETELI AZ ANGOL ALSÓHÁZ

Lisszabon. (MTL.) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Law államtitkár az alsóházban közölte, hogy az olasz kormányt felkérték, hogy Roata tábornokot, a Badoglio kormány vezérkari főnökét azért az állítólagos cselekedeteiért, amelyeket mint a dalmáciai helyőrség parancsnoka véghezvit, vonják felelőségre.

MEGGYILKOLTAK AZ ALBAN NEMZETGYŰLÉS ELNÖKÉT

Lisszabonból jelentik (MTL.): Az angol hírszolgálat közli: A tiranai rádió jelentése szerint Kosturit, az albán

nemzetgyűlés elnökét meggyilkolták, amikor gépkocsiján elhagyta a parlament épületét.

NINGS MEG TÖBBÉ BENESNEK A RÉGI TEKINTÉLYE A KÖZPEURÓPAI KÉRDÉSEKBE

Helsinki. (MTL.) A Svenska Pressen „Benes ur Moszkvába utazik” című cikkben éles hangon foglalkozik a londoni csehszlovák kormány fejének személyével. A lap emlékeztet arra, hogy London nem becsüli sokra Benest. Azért kellett sokáig várnia, amíg megengedték, hogy Moszkvába utazzék. Benes washingtoni utazása sem vezetett arra az eredményre, amelyet szempontjaik irányában Amerikában el akart érni. Örökre vége tehát a genfi jó időknek. Nincs már többé Benesnek az a tekintélye, ha a közpeurópai helyzet kérdéseire kerül a sor. Ennek egyik oka a helsinki lap szerint az volt, hogy a megvetetlenül becsúgyó Benes elutasította magatartást tanúsított a szlovák és szudetavidéki menekültekkel szemben. Hodzsa, volt miniszterelnök, valamint Osusky volt párizsi követ régóta minden összeköttetést megszakítottak Benesével.

BOLGAR LAPOK HITLER BESZÉDÉRŐL

Szófiából jelentik (MTL.): A Führer november 8-i beszédéről szerdán újabb vezércikket jelentek meg a Dnyes és Vecser felhivatalos lapban. Mindkettő a leghizelgöbben nyilatkozik, sőt a Vecser egyenesen élménynek mondja. A cikkek szerint ezembetűnő az a nagy határozottság és hit, amellyel a győzelem mellett lándzsát tört, bár egy pillanatig sem titkolta el a nagy nehézségeket, amelyekkel a németeknek meg kell küzdeniük. A lap ismerteti azokat a válságokat, amelyekben Németországnak eddig át kellett haladnia és megállapítja, hogy a német erő még az olasz fegyverletétel után sem szenvedett törést. A Führer beszéde után írja a lap — nem kétséges, hogy a német nép soha többé nem esik olyan gyengeségbe, mint aminének következtében 1918-ban elvesztette a háborút. Németország ma kész minden áldozatra, amely szükséges a végső győzelemre.

HULL, EDEN ÉS MENMENDZSOGLU HAZAÉRKEZTEK FŐVÁROSUKBA

Washingtonból jelentik (Bud. Tud.): Hull külügyminiszter mára várják Washingtonba. Megérkezés után jelentést tesz Roosevelt elnöknek.

Genfből jelentik (MTL.): A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter külföldi útjáról szerdán hazaérkezett. Hír szerint Sztalintól személyes üzenetet hozott Rooseveltnek.

Amsterdamból jelentik (MTL.): A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelenti, hogy Eden külügyminiszter szerdán Angliába visszatért. Eden az alsóházban be fog számolni útjáról.

Ankarából jelentik (MTL.): Menemendzsoğlu török külügyminiszter szerdán délelőtt megérkezett Ankarába.

AMERIKA AKARATA, HOGY A FÜGGETLEN LENGYELORSZÁG ISMÉT HELYREÁLLJON

Stockholm. (MTL.) Az Interinf jelenti: Wallace északamerikai alelnök a volt lengyel állam függetlenségének 25-ik évfordulóján hangoztatta, hogy Roosevelt ünnepélyesen kijelentette, hogy Amerikának az az akarata, hogy a szabad és független Lengyelország ismét helyreálljon. Ez az akarata a többi szövetséges nemzetnek is.

HORNVÁNSZKY és REDL Magyar Mezőgazdák Szövetkezete főbizománya
Nagyvárad, Mussolinij-tér 16. Telefon: 10-50.

Gazdák figyelmébe!

Gaboná, hüvelyeseket, magvakat, olajos magvakat

mint a legelőt kereskedők vásárolunk. Magunk és bizományosaink utján készséggel állunk gazdátársaink rendelkezésére és legelőnyösebb átvétel és lebonyolítást biztosítunk. **Vitéz Hornvánszky Pál**

Megérkezett Londonba Sztalin beszédének teljes szövege

Ezer vendég a londoni szovjet nagykövet fogadóestjén

Zürichből jelentik (MTL.) A Basler Nachrichten londoni tudósítója jelenti: Londonban hétfőn a szovjet nagykövetségben keréken ezer vendég jött össze, hogy az új szovjet nagykövet és felesége fogadásán whiskit és vodkát igyanak a vörös hadsereg egészségére. A nagykövetség bejárata egy békebeli királyi palata előcsarnokához hasonlított. A nagykövetségben a megjelentek között ott látták Anglia és a szövetségesek vezető egyéniségeit. Nagyszámban jelentek meg a diplomaták.

Londonból jelentik (Bud. Tud.): A Kreml Londonba továbbította Sztalin szombati beszédének teljes szövegét. Ennek egyik mondata így szól: Franciaország, Belgium, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Lengyelország, Görögország és más államok népei, amelyek német iga alatt állanak, ismét szabadok és függetlenek kell, hogy legyenek. Az eddig Londonba érkezett hírek erről sem mit sem tartalmaztak.

**TARTÓZKODÁSRA KÉSZÍTETIK
A SVÉD SAJTÓT MOSZKVA KÖVET-
TELÉSEI FINNORSZAGGAL SZEM-
BEN**

Helsinki. (MTL.) Helsinkiben elgétéllé állapítják meg, hogy Moszkvának Finnországgal szemben támasztott követeléseit a svédországi sajtót legalább is tartózkodó magatartásra készítetik. Finn részről a Suomen Sosialdemokratien Stalin legutóbbi beszédével kapcsolatban tarthatatlannak nevezi azt az egyre visszatérő szovjet állítást, hogy a szovjetnek északon stratégiai határokra

lenne szüksége. Szembállítja a finn részről már többször hangoztatott megállapítást, mely szerint a jó és megbízható finn-orosz kapcsolatok mindennél jobban biztosítanak északon a tartós békét. A földrajzi tényeken természetesen nem lehet változtatni és a finn nemzet igyekszik észszerűen mérlegelni a helyzetet. Minden hivatalos tárgyalás előfeltétele csak az lehet, hogy a Szovjet Hitler-érelmőlen és pontosan ismertesse szándékait.

Helsinki. (MTL.) Ryti államelnök kedden fogadta a finnországi svéd-ajkú lakosság bizottságát, amely emlékiratot nyújtott át neki a korábbi 33-as bizottság emlékiratának ellen-

súlyozásaképpen. A bizottság vezetője szóval is előadta, hogy a különbéke szorgalmazó korábbi emlékiratot a svéd lakosság széles rétegei elítélik, más csak azért is, mert a legközelebbi együttérzéssel állanak az ország és annak vezetői mellett.

DE GAULLE A FRANCIA KÖZTARSASÁG ELNÖKE

Stockholm. (MTL.) A francia nemzeti felszabadítási bizottság elnöki tisztségében beállott változást Londonban De Gaulle jelentős előretörésének tekintik. De Gaulle még nem lett a francia köztársaság elnöke, de londoni hívei hangoztatják, hogy ez már ceupán idő kérdése.

Lakáshiány Budapesten és Zürichben

(STUD.) A fővárosi lakáshiány egyre nagyobb méreteket ölt. Vidékről igen nagy számban költöznek fel a fővárosba, továbbá a megélhetési viszonyok javulása, illetve a keresetek általános emelkedése pedig, mint mindig, most is elsősorban a lakáséhségletet növelte. Ennek az évnél első öt hónapjában mindössze 246 új ház építésére adtak engedélyt, 121-el kevesebbre mint tavaly ugyanezen idő alatt. Az anyagihiány miatt ezek az új házak is inkább családi házak és csak elvétve nagyobb bérházak, ami megint csak nem javítja a lakáshelyzetet. Ugyanez-

alatt az öt hónap alatt 221 lakóház építése fejeződött be, ami 1601 új lakást jelent, szemben az előző év hasonló időszakának 2591 új lakásával. A hanyatlás tehát több, mint 40 százalékos, ugyanakkor, mikor a kereslet lakások iránt legalább ugyanilyen mértékben emelkedett.

A megcsökkenő számú építkezés és az egyre erősödő lakáskereslet folytán a fővárosban elenyészően csekély lett az üresen álló lakások száma. — Ezek legnagyobb részét lakhatatlannak is egyuttal, mert más okból ma nem hagynak és nem is hagyhatnak lakat-

Ahogy Isten az államot nézi

cimmel előadást tart városunkban november 12-én dr. Bátor József a debreceni piarista gimnázium tudós igazgatója. A Katolikus Akció nagyváradi szirvezetének rendezésében folyó világnézet akadémia második előadástje holnap, pénteken délután 6 órai kezdettel lesz a premontrai gimnázium dísztermében, s ennek keretében tartja meg előadását: dr. Bátor József. Az előadást megelőzően Mécs Lászlónak: Boldog a nép, mely örülni tud a költeményét Vass Dezső papnövendék szavalja, az előadást követően pedig az Immakulata intézet római katolikus övönöképző énekkara Halmoz László „Magyar föld éneke” c. szerzeményét adja elő Csiky Gyuláné énektanár vezényletével.

Az előadás pontosan 6 órakor kezdődik. Érdeklődőket szívesen lát a rendezőség. Belépti díj nincs.

Marosvásárhely az erdélyrészi szövetkezetek igazi központja

(STUD.) Az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek Marosvásárhelyi Központja most tette közzé az 1942. üzletéről szóló jelentését. Eszerint a Szövetkezetek 39.100.149 pengős forgalmat bonyolítottak le, melyekből 28,7 millió, azaz 71,5 százalék a fogyasztási ágazatra, 8,2 millió pengő az értékesítési ágazatra és 2,1 millió pengő az értékesítési ágazatra és 2,1 millió pengő a termelési ágazat forgalmára esett. Ez a 39,1 millió pengős forgalom az előző évihez viszonyítva 26 százalékos emelkedésnek felel meg, amihez hozzáfűzi még a központ azt a megjegyzést is, hogy 1943. április 30-ig az 1942. év hasonló időszakához mérten újabb 24 százalékos forgalmi emelkedés tapasztalható — pénzben mérve.

Az üzletágazatok közül a majdnem háromnegyed részét tevő fogyasztási ágazat 28,7 millió pengős forgalmából 18,9 millió pengő a tagszövetkezetek részére történt eladásokra, 9,8 millió pengő pedig a magánkereskedőknek történt eladásokra jut. Ez azt jelenti, hogy az Erdélyben működő Hangya Szövetkezetek áruforgalmuk 65 százalékát saját körükben bonyolítják le. Az egyes tagszövetkezetek közül legnagyobb szerepet a marosvásárhelyi játszik, mely 7,8 millió pengős 1942. évi forgalmával az évi teljes forgalom 27 százalékát bonyolította le. Utána Székelyudvarhely követke-

zik 3,1 millió pengővel (10%), majd 50%-ot meghaladó részesedéssel Kolozsvár, Sepsiszentgyörgy és Dés szövetkezetek. Az is megállapítható hogy az előző, 1941. évihez viszonyítva a szövetkezeteken belüli áruforgalom 50%-ka emelkedett, a kereszteni magánkereskedelemmel lebonolyított forgalom ellenében 13%-kal kevesebb lett.

Az eladott egyes áruformák között magától értetődően elsősorban a vegyes áruk csoportja válik ki 7,5 millió pengős forgalommal, ami 24%-nak felel meg. Nem számítva ezt a rengeteg apró áruformát magában foglaló árucsoportot, egyfelől a textilárúk csoportja említhető 4,2 millió pengős forgalmával (14%), másfelől pedig a legfontosabb közéleti cikkek mutatnak nagy forgalmat, így a cukor 4 millió pengővel (14%) és a liszt 3,5 millió pengővel (10%). Ha a mennyiséget tekintjük legnagyobb tételek gyanánt a 7,5 millió kg lisztet, a 3,9 millió kg cukrot és a 3 millió kg sót kell felemlitenünk. A szövetkezetek népruházati akciós árut 1,3 millió pengő értékben adtak el. A különböző egészségvédelmi és közéleti akciók lebonyolítása keretében a Szövetkezetek 164.000 kg zöldkeresztes cukrot, 18.000 kg zöldkeresztes szappant, 10 ezer pár mezőgazdasági munkáslábbelit, továbbá 850.000 pengő érte-

kü mezőgazdasági munkásruhát osztottak szét.

A Központ igyekezett azoknak a termékeknek az értékesítését felfelidíteni, amelyek Erdélyben el voltak hanyagolva. Ilyenek voltak az erdei gyümölcs, a gabona, a zöldség és a tollértékesítés, amihez hozzájárult még a gyógynövény és háziipari cikkek értékesítése irányában tett eredményű kezdeményező lépés. Az értékesítési forgalomban összesen 8,2 millió pengő értékű árut vásároltak a szövetkezetek, ebből a legtöbbet 2,6 millió pengőt különböző terményekre, 1,8 millió pengőt élőállatokra, 1,5 millió pengőt pedig vadon termő gyümölcsök vásárlására. A mennyiséget tekintve, legjelentősebb tétel a 3,1 millió darabot tevő tojásforgalom. Jelentős még, hogy a szövetkezetek állathizláló ügyfeleiket több, mint 600.000 pengő értékben látták el takarmányárpával, tengerivel és zabbal.

A termelési ágazatban a központ azt jelenti, hogy 1942-ben a medgyesfalvi gyártelepen a konzervgyár, a hűtőház és a fagyapórium kivételével minden mai üzem megkezdte a munkát. Az elmúlt évben ezen a gyártelepen 2,1 millió pengő értékben állítottak elő különböző árucikkeket, amiből 1,4 millió pengő, azaz kétharmad rész a párlatokra, rumokra és likőrökre esik.

lanul egy lakásra egyébként alkalmas helyiséget. Ellenkezően, olyan helyiségeket is lakássá alakítanak, melyek azelőtt nem lettek volna lakásnak alkalmasak. 1943 első negyedében 169 lakás volt üresen Budapesten, szemben az előző év hasonló időszakának 280 lakásával, ami 40 százalékos csökkenést jelent. Az üres lakásoknak tavaly 86, idén 81 százaléka volt földszinten valószínűen, mert a lakhatatlan lakások elsősorban a földszintes házakban vagy emeletes házak földszintjén fordulnak elő, az emeleteken kevesebb. Lakásnagyság szerint a múlt év illetve az idei év első negyedében 62 illetve 65 százalék esik az egyszerűbb lakásokra, valószínűleg ugyanolyan okból, mint az előbbieknél. Lakhatatlan lakás a nagyobbak között kevesebb fordulhat elő, mint a kisebbeknél.

Végeredményben Budapest körülbelül 290.000 lakásból 169 állott üresen az év első negyedében, ami 0,50 százalékot jelent.

Ezzel kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy Svájc egyik legnagyobb és legforgalmasabb városában Zürichben éppen olyan lakáshiány áll fenn, mint Budapesten. Itt már vannak 1943 szeptemberi adatok is, amelyek szerint a mostani hónap első napján a zürichi összes lakások közül mindössze 0,45 százalék állott üresen, ami éppen csak árnyalati eltérés a mi 0,58 százalékkunkkal szemben. 1942. eleje óta itt is rosszabbodott a helyzet, mert ennek az évnél januárjában még a lakásoknak majdnem 12 százaléka állott üresen, amihez képest a mai helyzet kétharmad részrel való csökkenést jelent az üres lakások számában. Lakásnagyság szerint, az összes abba a nagyszámú csoportba tartozó lakások számához viszonyítva a legtöbb üres lakás a 2 szobások között volt, 11,2 százalék, az aránya. Végeredményben az év első nyolc hónapjában a 100.585 lakásból 457 volt üres, az előző évben pedig a 98.718 lakásból 741. Tehát jelentősen csökkent az üres lakások száma, pedig a semleges és jómódu Svácnak ebben a nagy városában a háború alatt is számos számmal épültek új házak és keletkeztek új lakások. (K. B.)

**Hirdessen
a Magyar Lapokban**

Üzen az otthon!

Köszönjük, hogy nem feled el az otthon...

Egyre jönnek még a levelek a fronttól, amelyben honvédeink meghatott hangon mondanak köszönetet városunk asszonyainak és leányainak a szeretet-csomagokért.

Sipos Gyula honvéd (K. 605.) tábori postaszámra ugyancsak ilyen tartalmú levéllel keresett fel bennünket. „Még szeretettel köszönjük a küldeményt, jó érzés tölt el bennünket, mert az otthoniak szívükön viselik sorsunkat és bármely formában emlékeznek meg rólunk, áthidaljuk azt a sok száz kilométer távolságot, amely elválaszt bennünket. Mi cserébe itt állunk őrt, hogy biztosítsuk az otthonmaradottak nyugalmát. Kérjük Nagyvárad leányait, imádkozzanak értük, hogy e nehéz feladatban a jó Isten segítsen meg bennünket és győztesen térhessünk haza Szent László városába.”

Levelehez költeményt is mellékel Sipos hajtára, sajnos, helyesírása miatt sem közzétehetjük.

Márk József honvéd (Z. 683.) „Üzenem Biharra apámnak, apósoménak, drága jó feleségemnek, továbbá Jerzsák Árpád tanító úrnak, öz. Zakar Mihályénak és az összes rokonoknak, hogy jól vagyok, sokat gondolok mindnyájukra, kérem a jó Istent, hogy mielőbb győztesen segítsen haza ebből az orosz paradicsomból. Üdvözetem és szerető csókjaimat küldöm a messze Oroszországból: Jóska.”

Bronz Sándor honvéd (F. 438.) a következőket írja: „Jókívánságaim küldöm drága feleségemnek és kislímnak, Tibikének és drága jó Anyámnak. Köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik hozzájárultak a szeretet-csomagok gyűjtéséhez. Üdvözlöm ismerőseimet a Csendőri iskolából, a főnök urat: Dénes urat. Külön üdvözlöm a NAC-ot és sok sikert kívánok a bajnoksághoz.”

Simon Ferenc honvéd (K. 641.) „A Szent István napjára gyűjtött szeretet-csomagot megkaptuk, igen jól esett minden testvérnek, hogy az otthoniak gondolnak a messze orosz földön küzdő bajtársakra. Hálás köszönetet mondunk érte. Üzenem feleségemnek, hogy jól vagyok, nincs semmi bajom, kívánom neked is a legjobbakat, szerető férjed: Imre.”

Tóth Antal honvéd (K. 766.) üzeni azüleinek és rokonainak, hogy jól van, egészséges, levelet többet vár, jó egészséget kíván szüleinek. Kéri édesanyját,

írjon édesapjáról, mert már rég semmit sem hall felőle. Kéri a váradi leányokat, írjanak számukra.

Illés József honvéd (F. 749.) a következő üzenetek közvetítését kéri. Üzeni feleségének, hogy a csomagot megkapta, hálásan köszöni. „Köszöntöm anyámat, testvéreimet, sógoraimat és sógornöimet, összes jó embereimet. Kozma János ugyanerről a számról köszönti édesanyját és kéri, gyakrabban írjanak neki. Szöke Sándor honvéd üdvözlő rokonait és hozzátartozóit.”

Oláh Károly honvéd (F. 458.) Tábori lapján azt írja, hogy az utóbbi időben

nem igen volt ideje üzeni, mert „elszámolási viszonyban voltak a „partik”-kal. Igyekeznek kedvüket elvinni és ez mindig sikerült is. A továbbiak során a következők közlését kéri. „Üzenem szüleinek Poklastelekre, jól vagyok és egészséges, amit nektek is viszont kívánok, értem ne aggódjanak. Leveleiket, amiket mostanában ritkán kapok, várom.”

Hermann Zoltán őrmester (F. 625.) Szükszav, de sokat mondó lapját megkaptuk. Igaza van. Időközben befutott levele is, ezzel a következő üzenetünkben foglalkozunk.

Olyan üzemlet akartunk létesíteni, amely megfelel a lakosság szükségletének

A nagyváradai Tejellátó Központ jelentősége

Nagyvárad, november 11. Röviden beszámoltunk a nagyváradai Tejellátó Központ ünnepélyes megnyitására, amely Konkoly-Tege földművelésügyi államtitkár és Farkas Gábor OMTK vezérigazgató jelenlétében zajlott le a Központ korszerűen berendezett Vadasz-utcai új telepén.

A megnyitás alkalmával először Farkas Gábor, az OMTK vezérigazgatója mondott beszédet, aki üdvözölte a megjelent előkelőségeket: Konkoly-Tege Kálmán államtitkárt, dr. Pazár Géza főfelügyelőt, a földművelésügyi minisztérium tejgazdasági osztályának vezetőjét, Lenk Jenőt, a tejtermelői országos szövetségének elnökét, Erős Frigyes főfelügyelőt, a város és a vármegye képviselőit megjelent dr. Hlatky Endre főispánt, Soós István polgármestert és Nadányi János alispánt, aztán a tejeselői központ célkitűzéseiről és megvalósításának körülményeiről beszélt.

— Teljesítettük — mondotta a földművelésügyi minisztérium megbízását, amelynek szándéka az ország valamennyi nagyobb központjában ilyen tejeselői állomásokat létesíteni. E

megvalósításánál is megelőzte a közönségi haszon elve a magánhaszon elvét. Olyan üzemletet kívántunk létesíteni, amely megfelelően a lakosság szükségletének és azért eredetileg 30 ezer literes kapacitásúnak terveztük az üzemletet, ezt azonban kénytelenek voltunk felére, 15 ezer literes kapacitásra csökkenteni. De a berendezésében felhasználtuk a legújabb technikai vívmányokat, úgyhogy a nagyváradai üzem egyike a legkorszerűbbnek az ország területén. A tejeselői állomás felszerelés 2000 literes kapacitása, zöménközt tejtartályok gyűjtik a tejet általában a munkamenet és a racionalizálás tekintetében egyaránt megfelel az intézmény követelményeinek.

Utána Konkoly-Tege államtitkár beszélt. Arra utalt, hogy a rombolás időszakát az alkotás korszakának kell követnie a felszabadult területeken, s ez egyik szempontja volt a földművelésügyi minisztériumnak akkor, amikor a nagyváradai tejellátó üzem megvalósításához 100 ezer pengővel járult hozzá. De gazdasági szempontból is nagy jelentősége van ennek az üzemnek, mert a tejtermelőket mentesíteni fogja az elhelyezés gondjától, ha majd elmúlnak a háborús idők és előreláthatólag ismét tejbőség következik be. Közegészségügyi szempontból, amelyet lehet nemzetvédelmi szempontnak is nevezni, szintén elsőrendű jelentősége van ennek az üzemnek, mert a tejellátás régi módszerei ma már nem felelnek meg a követelményeknek. Ennek az üzemnek azonban nemcsak minőségi, hanem mennyiségi feladata is van, amelyet fokozatosan teljesíteni kell a város lakosságának szükségleteihez mérten.

A továbbiakban közönetet mondott az államtitkár a város vezetőségének és az OMTK-nak, hogy nagy áldozathozással járultak hozzá a megvalósításhoz s befejezésül annak az óhajának adott kifejezést, hogy az üzem elegendő tej összpontosításával zavartalanul fejthesse ki munkáját a közönség érdekében.

Végül Soós István polgármester beszélt, aki köszönetét fejezte ki mindazoknak, elsősorban a földművelésügyi miniszternek, akiknek megértő támogatása az intézmény megvalósítását

előmozdította és számos szavakkal méltányolta az üzem vezetőjének Panyigai Lajosnak a lelkes és eredményes tevékenységét.

A megnyitó beszédek után, mielőtt Panyigai Lajos üzemvezető ismertette a tejellátó központ működését, Konkoly-Tege államtitkár a központba befolyó tej mennyisége és minősége iránt érdeklődött s intézkedések foganatosítását ígérte arra, hogy a jelenlegi 3000 literes mennyiség jelentős mértékben emelhető legyen.

1944 december 31-ig meghosszabbították az állampolgárság igazolásának határidejét

Nagyvárad thj. város érdekelte közönségének tudomására hozom, hogy a m. kir. minisztérium 4560—1943. M. E. sz. rendeletével, megjelent a Budapesti Közlöny 218. számában 1943. szeptember 28-án a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen volt magyar, illetőleg volt román közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok magyar állampolgárságának igazolási határidejét 1944. december 31-ig meghosszabbította, amely időpontig az ellátásban részesülő személyeknek a magyar állampolgárságukat igazolniuk kell, mert igazolás hiányában az ellátás kifizetését az illetékes utalványozó hatóságok meg fogják ezütnetni.

Ez az állampolgársági igazolási határidő azonban nem vonatkozik a magánosokra, szabadfoglalkozást űzőkre, sem pedig a honoráriusokra, mint magán-egyetemet vezető mérnökökre, ügyvédekre és orvosokra, miért is ajánlatos, hogy mindazok, akik még nem kérték a magyar állampolgárságuk elismeréseket, a magyar állampolgársági bizonyítványukat, azok kérelmeik benyújtásának folyó évi december 31-ig feltétlenül tegyenek eleget, minthogy az állampolgársági bizonyítványok kiadása iránti kérelme benyújtási határideje ezekre vonatkozóan a fentjelzett időpontban jár le.

Az állampolgársági bizonyítványok kiállítására iránti kérelmek miként teljesítésére és benyújtására vonatkozóan a szükséges felvilágosításokat megadja Nagyvárad thj. város közigazgatási osztálya, városháza II. em. 17—19. sz.

Nagyvárad, 1943. november 8.

Rozsly István, tanácsnok.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. november 17-én délelőtti 11 órakor, a másodikat 1943. november 25-én délelőtti 11 órakor a városi közhivatalban (Thaly K.u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becseríték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóság becserítékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.

4. A vételár azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. november hó 9-én.

KUSZENDA FRIGYES, végrehajtó.

Jelentkezzenek a hadikitüntetettek

Az a jelmondat, hogy „a sport mindig honvédelem”, nem pusztán jelszó, hanem meggyőződéses hite a magyar testnevelés legfelsőbb vezetőinek. De még ennél is több: élő valóság, amelyet a példák hosszú sora bizonyít. A harcterek hősei közül sokan, nagyon sokan a sportban szerzett edzettséggel szálltak szembe eredményesen az ellenséggel. A sportban szerzett gyors áttekintés, törhetetlen akaraterő és magabizás, a sportban nyert szívóosság és kitartás a sport nevelte fegyverem kovácsolta egész emberékké az önvédelmi magyar harc hőseit is.

Az Országos Sport Központ (OSK) a Levante Hírközpont jelentése szerint kimutatást kíván kézhezvenni ezekről a hőse magyar katonákról, akik a most folyó világháborúban az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért kitüntetésben részesültek. Arról akar pontos

képet nyerni, hogy a kitüntetett honvédek, altisztek és tisztak mily mértékben foglalkoztak a sporttal, a testneveléssel.

Ezért — addig is, amíg a rendszeres adatgyűjtést megkezdhetjük, arra kéri a magyar honvédség kitüntetett hőseit, egyszerű levelezőlapon közöljék a következő adatokat az Országos Sport Központtal: A kitüntetett neve és címe, katonai rangja (rendfokozata), a kitüntetés neve, milyen osztályzata volt legutóbb az iskolai testnevelésből, milyen sportot űzött s milyen mértékben (igazoltsági versenyző, nem igazolt versenyző, szórakozásból sportoló). A fentebb vázolt adatgyűjtéshez a honvédelmi minisztérium hozzájárulást adta. A levelezőlapot az Országos Sport Központ címére (Budapest, V. Alkotmány-u. 3.) kell küldeni. „Kitüntetés” jelzéssel! (LHK)

Be kell jelenteni a Közélelmezési Hivatalban, ha a kereskedő elutasítja a váltójegy kiadását

Nagyvárad thj. város polgármestere 6167—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:
Ismételten értesítem a város közönségét, hogy azok részére, akik a faellenőrző lapra megállapított 200 kg. tűzifát egyszerre nem tudják anyagi fedezet miatt kiváltani, az úgynevezett faváltó-jegyet vezettem be. A faváltó-jegyeket a tűzifakereskedők szolgáltatják ki és azok a kiadási hónap utolsó napjáig érvényesek.
Felhívom a város közönségét, hogy amennyiben valamelyik tűzifakereskedő ezen váltójegy kiadását megtagadja, vagy ily kérelmet bármire való hivatkozással elutasít, azt jelentésként be a Közélelmezési Hivatal 6. sz. szobájában.
Nagyvárad 1943 november 10.
Dr Soós s. k., polgármester

Csak két hónapnál fiatalabb üszöborjukat és bivalyüszöborjukat lehet korlátozás nélkül levágni

Nagyvárad thj. város polgármestere 6195—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:
Tudomására hozom az érdekelteknél, hogy a 6084—1943. sz. alatt folyó hó 6-án közölt hirdetményem a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium 47.100—1943. F. M. sz. rendeletében foglalt rendelkezések helyes értelmezésének megfelelően akként módosul, hogy csupán a kéthónaposnál fiatalabb üszöborjukra és bivalyüszöborjukra vonatkozólag van fel-függesztve 1944. évi február hó 1. napjáig a 232.100—1941., illetőleg a 245.700—1942. F. M. sz. rendelettel megállapított vágási tilalom.
Ennélfogva 1944. évi február hó 1. napjáig a kéthónaposnál fiatalabb üszöborjukat és bivalyüszöborjukat korlátozás nélkül lehet levágni, míg a kéthónaposnál idősebb, de kétévésnél fiatalabb üszöket és bivalyüszöket továbbra is csupán a fent hivatkozott rendeletekben megállapított esetekben és az ott előírt feltételek mellett lehet levágni.
Nagyvárad, 1943 november 10.
Dr Soós István s. k. polgármester.

Tej szójababból Nagyjelentőségű bo'gár kísérlet a teipótlásra

Szófia. (MTI.) A Polgári Mozgósító Hivatal kezdeményezésére Bekjarov bolgár mérnök kísérletet kezdett tejenek a szójababból való előállítására. A jelentések szerint az eredmények kitűnőek. A vízbe áztatott szóját különleges malomban megőrlik, a kását átszűrjük és így olyan tejet nyernek melynek 5—10 százalékos zsírtartalma, 35—50 százalékos fehérje és 0.3 százalékos a sótartalma. Mivel ebből a tejből a természetes cukortartalom hiányzik, utólag pótolják cukorral. Tekintettel a kísérletek sikerességére, azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy gyárilag, tehát nagyban állítják elő szójabából a tejet.

A Baross Szövetség fontos közleménye a cipő-tömegtermelő szakosztály tagjaihoz

Mindazon cipő-tömegtermelő szakosztályi tag, aki folyó hó 5-én megtartott szakosztály ülésen jelen volt, amúgy is tudomása van arról a fontos és szakma érdekében történő sérelmekkel kapcsolatban a szakosztály-elnök *Muhary Béla*, valamint az összes szakosztályi tagok a feltett indítványra vonatkozólag milyen lépéseket, intézkedéseket tettek mind saját maguk hatáskörében, mind a Baross Szövetség vezetőségéhez átadott kérelmek kapcsán, mily fontos és a szakma ügyeiben messze kiható lépéseket és miniszteriális beadványokat kellett soronkívül sürgősen folytatni tenni, — illetékes helyekre továbbítani. Ugyancsak a fenti szakosztály ülésén egyetemes határozat alapján kérték, hogy a Baross Szövetség vezetősége lépjen érintkezésbe a Nemzeti Munkaközponttal és fontos, ezidőszent elintézetlen függő ügyeket közös tárgyalásai eredményeképpen a Nemzeti Munkaközpontt ki-küldöttjeivel, *Boros Mihály* és *Lendvay Sándor* N. M. K. tagokkal, szak-társakkal letárgyalva hozhassanak közös nevezőre.
Sajnos, ezen fontos szakosztály-értekezleten egyes érdeklét cipő-tömegtermelő szakosztály tagok lemaradtak a nem tartották saját jólfelfogott érdekeiket fontosnak, pedig igen helyesen tették volna, ha ők is tömörebbé tették volna a ma annyira fontos és szükséges egységes összetartást, összefogást, mert tudniok kell, hogy ha soha, de ma hatványozottan

szükségesnek mutatkozik a keresztény iparosok, kereskedők erős vastagúrként működő egységes, egy táborban való keresztény magyaros kiállása s összekapcsolódása. Ma minden keresztény iparosnak, munkaadónak meg kell értenie az idők, még pedig súlyos, nehéz, vérzivataros idők intőszavát, mert itt van az utolsó 24-ik óra, fel, fel erős, egységes sorompóba, hazafias, szilárd, keresztény szívvel és lélekkel történő kiállással, hogy a belső front szilárd, acélfalként állhasson a keresztény magyar hazafias lelki iparos, kereskedő és hazafiasan érző és gondolkodó keresztény társadalom egységbe forradása főtényezőjeképpen!
Ugyancsak most, újólaj felkérem az összes Baross Cipő Tömegtermelő Szakosztály tagjait, hogy fenti ügyekkel kapcsolatban folyó hó 12-én, pénteken délután pontosan 7 órai kezdettel megtartandó *nagyszakosztály-ülésre* saját érdekében megjeleneni tartsa kötelességének, magyar, keresztény hazafias érzelmű szakmunkásaikat is hozzák el magukkal, hogy végezhesünk egy olyan missiót, ami ma égetően fontos és szükséges valamennyiünk érdekében.
Tehát még külön is ki kell hangsúlyoznom, hogy mindenki itt legyen, senki ne hiányozzék.
Mihez tartás és szíves tudomásulvétel végett közlöm a fentieket a Baross Szövetség elnöksége megbízásából:
Garamvölgyi Dénes, főtítkár.

Szabályozták a textilárak eladási rendjét

A textilárak eladási rendjének szabályozására a következő megkérését kaptuk a körzeti textilbizottságtól:
Máskolat. „55373—1943. Tekintetes Nagyvárad Kereskedelmi Csarnoknak Nagyvárad. Felkérjük T. Címet, szíveskedjék alábbi körlevelünkről T. tagjait értesíteni. A vásárlási levéllel rendelkező feldolgozó iparosok részére a textilkereskedők utasítás szerint kötelesek a hozzájuk beérkezett pontrendszerű árak 50 százalékát a vásárlási levél kiadásának tárgy hónapjában kiadni. Minthogy az október havi nagy- és kiskereskedői ki-mutatások pont beosztások a feltorlódo hatalmas munka következtében csak október hó 30-án lettek kiadva, így a régebbi rendszeren kénytelenek vagyunk változtatásokat eszközölni a következőképpen: Jelen körlevelünk vétele után minden hónapban 15-éig kötelesek a textiláru kiskereskedők a részükre pontmennyiség arányában megállapított 50 százalékot a feldolgozó iparosok részére fenntartani (tehát pl. az októberi vásárlási le-

vélre november hó 15-ig vásárolhat a feldolgozó iparos a textilkereskedő-nél) természetesen erre az intézkedésre mindaddig van csak szükség, amíg kénytelenek vagyunk a hónap végén kiadni a nagykereskedők részére a pontelosztó kimutatásokat, t. i. a textilgyárak részéről az áru leszállítása nehézségekbe ütközik, mivel igen sok nagykereskedő részére kell árut szállítania, így csak minden hónap 15. és 25-ike között tudja az árut expedálni és csak ezután történik meg a nagykereskedők részéről a szétosztás. Ezt a körlevelet azért tartjuk szükségesnek kiadni, mivel a feldolgozó iparosság részéről sok panaszerkezt Kamaránkhöz, amely szerint a textiláru-kiskereskedők hársak egy-két nappal vették át a nagykereskedőtől a pontárut, mégis azzal utasították el az iparosokat, hogy csak a Kamara rendelkezésére szolgálhatják ki áruval. Minthogy a feldolgozó iparosságnak létérdeke és a minisztérium rendelkezésének az volt az intenciója, hogy a feldolgozó iparosok megfelelő árumennyiséggel rendelkezzenek. Szükséges, hogy ezen körlevelnek mindenben eleget tegyenek a textil-kiskereskedők, mert amennyiben Kamaránknak, illetve körzeti textilbizottságának tudomására jutna, hogy a textil-kiskereskedő az áru kiszolgáltatását megtagadja, kénytelenek lennénk nevezett kiskereskedő ellen az eljárást megindítani

Házat, birtokot, szőlőt
eladni, venni
akar. keresse fel
PRÁGER ügynökséget
Teleki-utca 38.szám.

és az áruellátásból kizárni. Nyomatékosan felkérjük t. Címet, hogy ezen körlevelünkről szíveskedjék tájékoztatni tagjait azzal az utasítással, hogy akár kiskereskedő, akár feldolgozó iparos, mindenben tegyen eleget a rendelkezésnek. — Nagyvárad, 1943. november 5. Dr. *Máthé Béla* s. k., a textilbizottság vezetője.”
P. H.
Nagyvárad, 1943. november 10.
Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

- ### Szolgálatos gyógyszertárak:
- III. CSOPORT:
KIGYÓ gyógyszerár, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.
IL RÁKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.
OROSZLAN gyógyszerár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.
MADONNA gyógyszerár, Sztarove-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. berlö Feder Vilmos) 33-67.

November 15-ig be kell jelenteni a lakásvaltozást a Közélelmezési Hivatalban

Nagyvárad thj. város polgármestere 6169—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:
Értesítem a város közönségét, hogy a Közélelmezési Hivatal az 1944. január 1-től március 31-ig érvényes közellátási jegyek szétosztásának elő-munkálatait megkezdte. A munkálatok pontos elvégzése érdekében felhívom mindazon nagyvárad lakost, akik 1943. évi július 31-től lakást változtattak és a rendőrségi be-jelentő hivatalon kívül, a Közélelme-zési Hivatalnál e lakásvaltozást nem jelentették be, levelezőlapon, vagy személyesen legkésőbb folyó hó 15-ig jelentésként be a Közélelmezési Hivatalhoz, mert ellenkező esetben a hivatal a lakást változtatók közül azoknak, akik a bejelentést nem eszközölték élelmiszer jegyet nem fog kikézbcsiteni.
Nagyvárad, 1943 november 10.
Dr Soós István s. k. polgármester.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

13 szabót és 11 cipészt keresnek a munkaközvetítőben
(Nagyvárad.) A nagyvárad m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal (Szi-lági Dezső-u. 28. Telefon: 25—76) 1943. évi november hó 10-én kell kimutatása szerint, az elmúlt hé-ten elhelyezett 36 egyént.
Jelenleg foglalkozást kaphatnak:
5 szolgáló-kifutó, 13 szabó, 11 ci-pész, 1 cukrász, 2 kovács, 6 minde-nes-szakácsnő, 1 szállodai segédmu-kásnő, 7 állandó háztartási alkalma-zott, 8 gyári munkásnő, 5 bejárónő.
Foglalkozást keresnek:
21 ipari szakmunkás, 24 gyári be-tanított és egyéb segédmunkás, 2 ke-reskedősegéd, 1 tisztviselő, 1 tiszt-viselőnő, 2 állandó háztartási alkalmazott, 7 mindenes szakácsnő, 5 be-járó takarítónő.
Betöltendő tanonc-helyek:
1 nyomdász (nő), 1 cipész, 1 la-katos.
Elhelyezést kereső tanonccok:
1 lakatos, 1 nyomdász.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

UJ TITKOS TANÁCSOSOK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Öfóméltósága a miniszterelnök előterjesztésére *Nickl Alfréd* követnek, *Matuska-Comáromy ny.* követnek, *Wetstein János* követnek és *Szapary Lajos* grófnak, a Felsőház házelnökének a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Elnökségi és választmányi ülés a nagyvárad kereshedelmi Csarnokban. A nagyvárad kereshedelmi Csarnok 1. évi november hó 12-én 19 órakor elnökségi és választmányi ülést tart, a nagyvárad kereshedelmi Csarnok titkári hivatalában (Szent László tér 4. Sas palota I. em.)

UNGVÁR, BEREGSZÁSZ ÉS ÉRSEK UJVÁR FELSZABADULÁSI ÜNNEP-SÉGEI. Ungvárról jelenti a MTL: Ungvár felszabadulásának évfordulóján nagy ünnepségeket rendeztek. — Beregszász megyei város kedden ünnepelte felszabadulásának ötödik évfordulóját. A felekezeti templomaiban istentiszteleteket tartottak, majd a közönség nagy-szabású részvételével tartott ünnepségen Benda Kálmán felsőházi tag hangoztatta Beregszász magyarságának, hála-ját és köszönetét a Kormányzó Ur iránt. Érsekújvár lakossága lelkes ün-nepséggel emlékezett meg felszabadu-lásának ötödik évfordulójáról. A zászló-díszbe öltözött város közönsége az er-zsázszeli előtti nagyszabású ünnepséget rendezte. Mrna József tanügyi főtaná-csos, gimnáziumi igazgató mondott ün-nepi beszédet.

Bolgár-magyar diákcserét terveznek. Szófiából jelenti: (MTI) A bolgár közoktatásügyi miniszterium jelenleg nagyobb diákcserét tervez, egyrészt Bulgária, másrészt Magyarország, Németország és Szlovákia között. A diák-csere az említett államok és Bulgária között létrejött kulturális egyezme-nyek szellemében folyik. A tervezett időpont, karácsony tája. Az egyes bol-gár csoportok, mintegy 30 diákból ál-lanak, akiknek nagyobb részük a kö-zépséke magasabb osztályaihoz való. Először azok a diákokat veszik számba, akik kiváló eredménnyel ta-nulnak, kiváló a viselkedésük és nem-zeti megbízhatóságukhoz nem fér két-ség. A külföldi látogatás költségeit a miniszterium viseli.

KÉPESÍTÉSHEZ KÖTIK A KERES-KEDELMET. Szegedről jelenti (MTI): Zsindely Ferenc kereskedelem és közle-kedéügyi miniszter Szegeden kijelen-tette, hogy igyekszik a kereskedelemnek képesítéshez való kötését még a terve-zett 1946. január elseje előtt megoldani. Az iparosokhoz hasonló kereskedelmi érdekképviseleti rendszert kíván meg-valósítani. Arra törekedik, hogy a ke-reskedelem és iparkamarák működése terén minél jelentősebb lépéssel mehes-sen előbbre. A mai kötött állapotból csak megfelelő idő után térhetünk át majd ímért a teljes jogú szabadsághoz.

FELEMELIK A Vatikáni ÖRSÉ-GET. Zürichből jelenti (MTI): Chiaso-ból jelenti: A pápa — mint az Italia-rija — elrendelte, hogy a vatikáni örsé-geket száz fővel erősítsék meg.

Német filmmatiné a Belvárosi moz-góban. A Müncheni Német Akadémia Nagyvárad Lektorátusa vasárnap, 1943 november 14-én délelőtt 11 órára, a Belvárosi mozgóban kulturfilmmatinét rendez a következő műsorral: Rönt-gensugarak, Tavasz Japánban, Narvik-tól a Pireusig, Mai német leányok, Híradók, stb.

A CSÉFFAI HIVÓK ÁLDOZAT-KÉSZSÉGE. A múlt vasárnap szörvány-előadást tartottak Cséffán a Szent Or-solya leánygimnázium szivgárdistái az ott építendő katolikus templom javá-ra. A község katolikus hívei áhítattal vettek részt az iskolateremben tartott szentmisén. Nem voltak sokan, mind-össze 50-60 felnőtt, de áldozatos szí-vük adománya nagylelkű és dícséretes volt. A szentmise után, mint egy nagy család, gyűltek össze az előadásra a kis kulturházban. 160 pengő gyűlt össze a templom javára.

Temetés. Benkő Sándor Dénes III. évek műegyetemi hallgató életének 26-ik évében hoeszas szenvedése után elhunyt. Temetése 12-én, pénteken dél-előtt 11 órakor lesz Biharon.

KARITÁSZ NAPOKAT RENDEZ A SZENT VINCE INTÉZET MARIA TARSULATA. A Szent Vince Intézet Maria Tarsulata és Szeretetegegyesülete meghirdetett szeretett tartományi fő-nőknök, *Deáky Jozefa* emlékére Karitász napokat rendez 1943 november 13., 14. és 15-én. November 13., szom-bat: 46 szegény gyermek felruházása. A meghirdetett 46 szentihivatai évének emlékére. November 14., vasárnap: Dél-előtt fél 9 órakor szentmise és az ifjú-sági csoportok közös szentáldozása. Szentmise alatt énekel az óvónőképző énekkara. Vezényel: Csiky Gyuláné. 10 órakor NISZVIM gyűlés. Ennek műsora a következő: I. Megnyitóbeszéd. Mond-ja: Szedenik Nándor C. M. tartományi igazgató Kovács Zoltán C. M.: A mi nemzetszolgálatunk. (Szegénygondozás Szent Vince szellemében.) Harmat: Ének Sz. Erzsébetről. Szent Vince int. polg. iskola. Pejacsevics Mária grófnő: Mit akar a Niszvim? Gyémántcsere. Szavalja Drimmer Éva, Sz. Vince pol-g. isk. tanuló. Délután 4 órakor emlék-ünnepe: Lassó: Zsoltár, éneklí az Im-maculata intézet énekkara. Vezényel: Csiky Gyuláné. Emlékbeszéd. Mondja: Szedenik Nándor C. M. tartományi igazgató. Süle Erzsébet; Deáky Jozefa nővérhez. Hegedű: Palotás Ilona. Süle: Erzsébet; Megemlékezés a megholdo-gultról. Pejacsevics M. grófnő: Szt. Vin-ce jelentősége napjainkban. Karitász-beszámoló. Kodály: 150-ik genfi Zsoltár. Éneklí az Immaculata intézet énekkara. Kákonyi István: Uj front kell. Szavaltó kórus. Szt. Vince intézet polgári iskola. Óh Szeretű Vértanuja. Közös ének. November 15., hétfő: Fél 9 óra-kor: Szentmise, alatta Köhler Ferenc C. M. Királyi törvény. 10 órakor: Köhler Ferenc C. M. A mai válság akái. Kive-zető út. 11 órakor: Kovács Zoltán C. M. Igy vagy sehogy... (A Szt. Vincés szegény gondozás módja.) Hétfő dél-után: 5 órakor: Dr. Varasdnyé. Zichy Henriette grófnő: A legsürgősebb fel-adat. (Bajtársi szolgálat.) 6 órakor: Legyetek irgalmasok! (Betegek apos-toli megalomá.) Utána: Pergő képek a nyomorfrontról. (Filmelőadás.) Jóté-konyeségi bazarba belépti díj 20 fillér. Előadások alatt büffé.

Laval célja Franciaország megmen-tése. Vichyből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Laval miniszterelnök kijelen-tette, hogy számára csak egy cél van, Franciaország megmentése. Ha Németországot megvernék, a bolseviz-mus Franciaországban is megverné a lábát.

A reneszánsz romantikája, szépségei s vad emberi indulatokban izzó kora

Szerelem a vérpadig

Örök emberi szenvedélyek, festői, történelmi keretben. Az olasz filmművészek legkiválóbbjainak közreműködésével

Műsoron kívül:
Brazíliai rapszódia

Bemutató csütörtökön
 az APOLLO-ban

BUTOROKBÓL ma is nagy választék beiratási díj egy félre 5 pengő. Aki **ARTA** hutorüzlet, Pannonia épület, Beihlen István utca 2.

Szaktanácsok felvétel a Városi Vasútnál. A Nagyvárad Városi Vasút Üzletigazgatósága műhelyei részére ika-tosokat, esztorgélyosokat és aszta-losokat azonnal belépésre felvész. Je-lentkezni lehet naponként délelőtt 8 és 12 óra között a műhelyfőnöknél.

Bővérű, kővér egyéneknek, kőszvá-nyos betegeknek és aranyérben szenvedőknek reggelente éhgyomorral egy-egy pohár természetes „*Ferenc József*” keserűvíz, biztos, alapos és mégis ki-méletlen hashajtó hatása következtében, gyakran igen jó szolgálatot tesz. Kér-dezze meg orvosát!

Előzetes letartóztatásba helyezték gr. Haller Gábort. A MOT jelenti: A főka-pitányság gróf Haller Gábort, a Füg-gelven Magyar Polgári Párt igazgató-ját befolyással való üzérkedés és 4 rendbeli család büntetése miatt előzetes letartóztatásba helyezte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„**TÖBB MAGYAR OLVASÓ**” aláírás-levél kaptunk. Bár elvünk az, hogy csak névvel és pontos címmel el-látott levelekre válaszolunk, ezúttal, éppen az ügy rendkívül érdekes volta-ra való tekintettel a következő felvilá-gosítással szolgálhatunk. A lapunkban megjelent két tudósítás mindenképp megfelel a tényeknek. Tehát tény az is, hogy a kérdéses ügy tárgyalását a jelzett napon megkezdte a törvényszék. A továbbiakra vonatkozóan azonban adatunk nincs, miután a bíróság az ügy közlésére tilamat rendelt el és zárt tárgyaláson hozta meg ítéletét.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírre teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1943. november 18., a másodikat november 27-re a városi köz-raktárban (Thaly Kálmán u. 2.) kitű-zöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingósá-gok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték három-negyedréze erejéig tesznek vételi aján-latot.
2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nél-kül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása vagy meg-kezdése esetén a behajtási illeték 3 százalék.
4. A vételár azonnal és készpénz-ben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. november 10.

Mester Mikály,
 végrehajtó.

Fontos tudnivalók a számlailletékről

A Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala a folyó évi augusztus hó 18-án megjelent 2154-1943. P. M. sz. rendelet, mely a számlailletékek kapcsolatos egyes kérdéseket szabályozta, tökéletes értelmezése végett a nagyvárad m. kir. Pénzügyigazgatóságához fordult és a nagyvárad Pénzügyigazgatóság az alábbiakat közölte ezúzerint:

A nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságától 30.729-III-1943. sz. Tekintetes Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok Nagyvárad. Értesitem, hogy a kereskedő által az ügyfelek részére kiadott eredeti számlákon kívül számlailleték alá esnek azon a számla másolatok is, melyeket a kereskedő az ügyfél részére az eredeti példánnyal együtt kiad. Erre a másolatra számlánként annyi illeték jár, mint az első példányra, azaz az eltéréssel, hogy a másolat után 2 P több bélyeg nem követelhető. Az ilyen számla másolat az ügyfélnél tartott bélyegszemle során bélyeghiány esetén megletelezés tárgyát képezi.

Más a helyzet a kereskedő által ki nem adott számla másolatoknál. Itt különbséget kell tenni az olyan számla másolatok között, amelyek előre bekötött könyvekben vannak fűzve, vagy abból téptek ki és az olyan számla másolatok között, amelyek bár az eredeti példánnyal egyidőben másoló-papírral állítatnak ki, de könyvbe kötve nincsenek s nem is voltak.

A könyvbe bekötött és a felek részére kitépelt eredeti és másolati példányok rendes számla illeték alá esnek; a benmaradó lapok pedig a kereskedelmi könyvek szabályai szerint, mint könyvek esnek illeték alá. Az áruszállításoknak, mint üzleti eseményeknek könyv alakba kötött ivenek az események sorrendjében való meg-rögzítése könyvelési feljegyzés és mint napló osik illeték alá. (2500 cm² ivenként 50 f.) nem változtat az illetékkö-telezettségben az a körülmény sem, ha a kereskedő ezeket a saját célra kiállított másolatokat a könyvből részben vagy egészen kitépi és azokat más-hol (pl. az egyes üzletfelek iratszom-bában) helyezi el, mert a kereskedelmi könyvből kiszakítható ívet az illeték-alap megállapításánál csak akkor lehet figyelmen kívül hagyni, ha azokat a cég az üzletfelek részére kiszolgál-tatja.

Teljesen illetékmentesek azonban azok a számla másolatok, melyek könyvbe kötése előtt sem voltak be-kötve, a melyeket a kereskedő a saját belső közlésére állít ki, vagy amalye-keket a hozzá érkező eredeti számláról saját célra másol.

Amennyiben a pénzügyigazgatóság rendelete alapján eljáró illetékellenör-ző tisztviselők nem a fenti irányelvek szerint járnak el; az egyes kereskedők számára a rendes jogorvoslati ut nyit-va áll.

Nagyvárad, 1943. október 28.

Olvashatatlan aláírás s. k.
 pénzügyi tanácsos.
 pénzügyigazgató helyettes.

P. H.

SPORT

Győz-e a NAC az otthonában veretlen SzVSE ellen

A NAC csapata ma délután edzést tart az Erzsébet-ligeti pályán. A kétheti bajnoki pihenő jól jött a zöld-fehéreknek, mert a sérültek és betegek nagyrészt rendbe jöttek és így a kemény harcot ígéro szegedi csapatra megfelelő összeállítással indulhat el a csapat. Hogy az SzVSE komolyan próbára fogja tenni a NAC képességeit, az egy pillanatig sem kétséges, hiszen igen komoly eredmények alapján került fel a tiszaparti csapat a bajnoki sorrend előkelő 4. helyére. És ha mindehhez azt is számításhoz vesszük, hogy az SzVSE-t még otthonában nem győzte le egy csapat sem az ősz folyamán, akkor mindjárt komolyabb szintet kap Bodolák vasárnapi kirándulása.

A 11. forduló már sok mindent tisztázhat a bajnoki lista elhelyezkedésében. Így a NAC-nak sem közbombós, hogy a szegedi csapat milyen eredménnyel végzi. Éppen ezért, csak teljes felkészültséggel számíthat jó eredmény kihozására.

Rónay Ferenc edzővel beszélgettünk a zöld-fehérek előkészületeiről és a várható szegedi eredményről. A népszerű Roncsa mester ezeket mondta:

— Boross Pál, a Körösvidéki Kerület kapitányától igen jó híreket hallottam a kerületi válogatott NAC játékosok kolozsvári játékáról. Különösen megnyugtató Bodola, Lőránt, Szegedi és Juhász kiemelkedő jó szereplése. Ez igen fontos jelenség most, Szeged előtt, mert szerintem nem véletlen az, hogy az SzVSE otthonában még veretlen és hogy az előkelő 4. helyre küzdötte fel magát. Kemény, eredményretörő csapat vasárnapi ellenfelünk és így saját otthonában csak a legjobb formában lévő NAC volna képes „meglepetést” csinálni. Sok függ tehát attól, hogy a csapat mennyi erőt gyűjtött a kétheti bajnoki pihenő alatt, ki tudott-e vergődni az Újvidék elleni mély pontjából. A sérül-

RÁDIÓ

PÉNTEK, NOVEMBER 12.
Budapest I.

- 10.15 Sovinszky László szalonzenekara
- 11.15 Frank Lajos gondonkázik.
- 11.40 Somogyi Béla dr. orvosi előadása
- 12.10 Mells Béla zenekara.
- 13.30 Honvedeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.40 A rádiózetekar műsorából.
- 15.05 Budapesti Szimfonikus Leventezenekar.
- 15.30 Kolozsvári Grandpierre Emil elbeszélése.
- 16.15 Szalonötös.
- 17.00 Vadás Jolan beszél Eszakolaszországról.
- 17.20 Se szó, se beszéd — muzsika.
- 18.00 Német hallgatónknak.
- 18.20 Magyar ének — magyar lélek.
- 19.00 Botemissza Géza m. kir. iparügyi miniszter előadása.
- 19.10 Antonio Janigro gondonkaestjének közvetítése.
- 19.55 Asszonyok egymás ellen. Jelentek klasszikus és modern drámákból.
- 21.15 Róosz Emil szalonegyüttes

Budapest II.

- 19.00 Antalffy Gyula csevegés.
- 21.30 Beszkár-zenekar.

tek és gyengélkedők rendbejöttek és én remélem, hogy felfrissülve, a régi harcikészséggel vivjük meg a szegedi csapatot, akkor pedig nagy baj nem lehet.

Krüger Károly sportigazgató is

Utolsó forduló az NB III osztályban

Itthon játszik a MAV és a Törekvés csapata

Vasárnap délután mind a Törekvés, mind a MAV befejezik az őszi idényt. Az a tény hogy „kapuzására” készülnek a csapataink, igen nagy részben arra sarkalja mindkét csapatot, hogy a legjobb játékkal bucsuzzanak szurkolóiktól. Egész biztos, hogy azok, akik kíváncsiak lesznek a szezonzáró mérkőzésre, a legjobb illúziókkal fognak arról eltávozni.

Papirforma szerint mindkét hely-

sokra értékeli az SzVSE csapatát.

— Vasárnap az őszi forduló egyik legkeményebb mérkőzését játssza le a zöld-fehér csapat. A szegedi vasutasok még veretlenek otthonukban, így nem keserednünk el akkor sem, ha csak az egyik pontot sikerülne a paprikás barlangból elhozni. Én azonban azt hiszem, hogy a svéd-magyar katasztrófa után a NAC különösen be fogja bizonyítani, hogy a válogatás mennyire helytelen volt, akkor pedig az is megtörténhetik, hogy mi leszünk a „jégtörők” Szeged városában.

beli csapat esélyes a győzelemre. Nagyon kell azonban vigyázni, hogy meglepetés ne történjék. A Törekvés a nagykarolyi ACot, míg a MAV a nagybányai „Józserencsét” látja vendégül.

Mindkét mérkőzés az Erzsébet-ligeti pályán kerül lejátszásra, melyekkel kapcsolatosan a hoinapi számunkban bővebben foglalkozunk.

SZINHÁZ

Szöktetés a szerályból

— Opera-est a Szigligeti Színházban —

Ismét szép operaesztben volt része a nagyváradi közönségnek. A Szigligeti Színházban kiváló budapesti művészek felléptével adták elő Mozarnak a Szöktetés a szerályból című örökzöld énekes játékát.

A legnépszerűbb magyar énekesek egyike, Koréh Endre, a bájos megjelenésű Raffay Erzsé, a kedves, icipici Szabó Ilonka, a csengő tenorhangú dr. Sándor István és a rokonszenves frissességgel éneklő Szabó Miklós vitték a darab énekes szerepeit, míg az egyetlen prózai szerep eljátszására Horváth Jenő vállalkozott.

Külön érdekessége volt az előadásnak, hogy a zenekart, amelyet erre az este nyolc taggal kibővített a színház igazgatósága, Ábrányi Emil, a budapesti Opera nyugalmazott igazgatója vezényelte.

Az énekesek közül Raffay Erzsé némi indiszpozícióval küzdött, kisse fátyolozott hangon énekelt, de nagyszerű tudása így is érvényrejutatta a Mo-

zart melóidának minden szépségét. Koréh Endre énekes és játékban egyaránt mély és meleg humort sugározott, Szabó Ilonka csupa báj volt, aranyosan csengette kicsi hangját a dr. Sándor István és Szabó Miklós, ha nem is tartoznak az egész nagy énekesek közé, szárnyaló könnyedséggel kellemesen énekeltek szerepeiket Ábrányi Emil nem mindig tudta fékezni lendületét, de teljesítménye így is emlékeztetett az Opera egykori nagy karmesterére.

Az előadás szépségét teljessé tette a gondos kiállítás, amellyel a színház néhány gyönyörű új díszletét mutatta be a rendezés egyszerű eszközeivel is teljes illúziót tudott kelteni. Meg lehet állapítani, hogy a Szigligeti Színház igazgatója a saját erejéből is kifogástalan operaelőadásokat tud nyújtani. Ezt a törekvését méltányolja is a nagyváradi közönség; a csütörtök esti előadásra már elővételben minden jegy elkel.

A színházi iroda közleménye:

„Az utód” csütörtökön, pénteken, szombaton

Az utód, a Vígsház legnagyobb sikerű újdonságát csütörtökön este bemutató bérlét keretében mutatja be a színház. Főszereplők: Lovassi Klári, Borsos Mária, Horváth Jenő, Gulácsy Albert, Ross József, Szabó Ernő, Halasi Gyula, Lendvai Lajos és Barys Béla. A-bérleti előadása pénteken este, szombaton este pedig bérlésűn.

A két kapitány nagyszerű operett-újdonság vasárnap délután és este kerül ismét színre, a bemutató előadás pompás szereposztásában. A nagy érdeklődésre való tekintettel,

ajánlatos jegyekről előre gondoskodni.

Artatlan vagyok című kacagtató vígjáték-újdonság hétfőn este ismét színre kerül Jurik Julesi felléptével. Figyelem: csak felnőtteknek!

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: Az utód. Bemutató, bérlét 8. Pénteken este háromnegyed 7 órakor: Az utód. A-bérlét 8. Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Az utód. Vasárnap délután és este: A két

kapitány.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Artatlan vagyok.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: Tábornokú.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Télikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 910

Jókarban levő bőrkabát középtermetre eladó. Árpád vezér-u. 10. 9

Magyaros menyasszonyi ruha koszu és fátyollal eladó. Megtekinthető délután 3 órától Hid-u. 17. 55

G. Vogel: „Engedjétek hozzám jönni a kiededeket” — rézkarc eladó. Cim a kiadóban. 15

Eladó folytonzó Meteor vaskályha, kevésbé használt állapotban, fekete kivitelben, 300 köbméter fűtőkészséggel. Bolyai Farkas-utca 17. 26

Kályhacsövek kaphatók nagy mennyiségben is Torzokné kereskedésében Gillányi-ut 1. 59

Eladó a Szent József telepi kultúr-háznál nagy ablak, néhány masszív ajtószárny. (Szent József-u. 39.) 58

Hülönfélé

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Varrógépjávitás egyévi felelősséggel Jakab műszerésznél. Kossuth-u. 5. 929

Gépelést saját gépemén vállalom. Cim a kiadóban. 929

Vendégszoba berendezéséhez bútor és ágyneműt keresünk. M. G. E., Tisza Kálmán-tér 17. Telefon 12-42. 48

Borospince kiadó. Pappvári Elemérné-u. 6. 57

Elsőrangú tánciskolai büffé kedvező feltételekkel megkapható. Cimeket „Al. Kalmi” jellegre a kiadóba. 56

Állást nyee

Szöllös környékén lakó lapkihordó azonnalra felveszünk. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Megbízható mindenféle leányt éves bizonyítvánnyal azonnalra felveszünk. Cim a kiadóban. 56

Városliget-utca közelében keresek bejárónőt napi 1 órai munkára. Cim „Nagyvárad” kiadóhivatalában. 52

Munkásleányok felvételnek Turul szövőde Árpád vezér-ut 47. 51

Segéd munkásokat és segéd munkásokat keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés 10-12 között váradszöllősi telepen. 50

Tanoncot legalább 6 elemi iskolával, kedvező feltételek mellett keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Szülők gyermekükkel 12-13 óra között jelentkezzenek a váradszöllősi telepen.

Állást keres

Irodai gyakorlattal IV. középiskolai végzettséggel komoly urileány állást keres. Cimeket a kiadóba kér.

Elveszett

Szerdán este a Kispipa területén elveszett egy pénztárca fontos iratokkal, fényképekkel és pénzzel. Becsületesen megtaláló adja át a Kispipa étterembe. Pénzt megtarthatja magának. 60

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztésért felel. A kiadásért felel. Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos főszereplő. Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szigeti Dózsa-utca 8. szám